

УДК 7.017.4

**ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ ВИКОРИСТАННЯ КОЛЬОРОВОГО
КОЛА В ДИЗАЙНІ**

А. М. ШЕРСТИНЮК

Хмельницький національний університет

Колір є більш ніж візуальний феномен, він є емоційною мовою та символічним знаряддям для всіх дизайнерів. Колір є складовою цілісного концептуального рішення. Колористика нерозривно пов'язана з теорією кольору – великою та складною областю знань. Художники та дизайнери знають, як іноді важко дається вибір кольору - важливий елемент будь-якого дизайну проекту. Саме колір впливає на настрій, формує ставлення клієнтів та покупців до продукту дизайн. Для правильного вибору кольору або поєднання кольорів необхідні певні знання в області колористики - знання, які потрібно постійно оновлювати, т.к. колористика є не просто рядом практичних навичок - це наука, що постійно розвивається і оновлюється [2].

Чорно-біла шкала є ахроматичною системою. Колір наділяється наступними характеристиками: колірним тоном; світлої, рівної певної щаблі чорно-білої шкали; насиченістю – процентним змістом чистого (спектрального) кольору. Надалі принципи колірної гармонії ґрунтуються на цих якостях кольору, в системі колірної спектру. За допомогою застосування знань про колір можна досягати різних результатів, наприклад, контрастність посилює колір, насичені кольори створюють «живе» враження, поєднання суміжних за колірною гамою та відтінками кольорів дає відчуття спокою, колірний дисонанс привертає увагу, це інструменти, які у руках професіонала починають звучати [1].

У своїй роботі Іттен прагнув віднайти дієві та зрозумілі методи роботи з кольорами. Він описував методи та принципи створення палітр, в котрих поєднання кольорів є гармонійним (такі палітри ще називаються колірними гармоніями), а процес підбору колірних гармоній називають колірним конструюванням. Як ключовий інструмент такого конструювання Іттен використовував власне колірне коло. Воно складається з дванадцяти кольорів, включаючи три основні кольори (червоний, синій і жовтий), три вторинні кольори (зелений, фіолетовий і оранжевий) і шість третинних кольорів (червоно-помаранчевий, жовто-помаранчевий, жовто-зелений, синій-зелений, синьо-фіолетовий і червоно-фіолетовий).

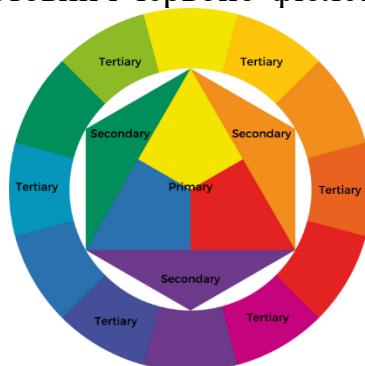

Рис. 1. Колірне коло

Найпоширеніші кольорові палітри зазвичай діляться на такі гармонії:

1. Монохроматична - коли використовуються відтінки або відтінки одного кольору.
2. Аналогічна (споріднена) – використання кольорів, які розташовані поруч один з одним на колірному колі.
3. Комплементарна (доповнююча) - це створюється з двох кольорів, розташованих навпроти один одного на колірному колі. Вони дуже добре працюють там, де потрібен високий рівень контрасту.
4. Роздільно-комплементарна — як і комплементарна, яка використовує протилежні кольори, ця палітра використовує два протилежні кольори.
5. Тріадна – це створюється з трьох кольорів, рівномірно розподілених навколо колірного кола.
6. Тетрадічна - також відомий як прямокутник, використовує чотири кольори. Це дозволяє багато варіацій всередині дизайну.

Рис. 2. Гармонії: монохроматична, аналогічна, роздільно-комплементарна

Рис. 2. Гармонії: комплементарна, тріадна, тетрадічна

Ці системи кольору добре підходять для підбору кольорів до існуючих колірних схем. Вибераючи певну гармонію треба звернути увагу на значення кольора. Кольори мають різні значення та асоціації в різних культурах і контекстах. Наприклад, у західній культурі червоний символізує любов і пристрасть. У китайській культурі, з іншого боку, це приносить удачу та багатство. Синій колір часто асоціюється зі спокоєм і

безтурботністю, тоді як жовтий асоціюється зі щастям і радістю. Зелений символізує природу та ріст, фіолетовий – королівську владу та розкіш.

Колір є тією властивістю, яка може викликати неоднозначні реакції. Тільки правильно вибраний викликає необхідний відгук. У світовому ринку дизайнери повинні вміти правильно використовувати колір, виходячи з культурного контексту певної країни. Те, що чудово сприймається в Україні, може спричинити негативні асоціації в Японії чи Америці. Врівноважена в кольорах середовище приваблює, створює творчу атмосферу, заспокоює та покращує спілкування людей між собою. Колір істотно впливає на психологічний стан людини. Отже колірне рішення товарів у дизайні та природним сприйняттям людини існує певна залежність. Достовірно встановлено, кожен колір викликає підсвідомі асоціації.

Література

1. Печенюк Т. Кольорознавство: підручник для студ. вищих навч. закладів / Т. Печенюк. - К. : Грані-Т, 2010. - 192 с.
2. Іттен И. Мистецтво кольору. Суб'єктивний досвід і об'єктивне пізнання як шлях до мистецтва / И. Иттен – К.: Изд. Д. Аронов, вид. ArtHuss 2022. – 96 с.
3. Колірне коло Іттена та колірне конструювання [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://cases.media/article/kolirni-kontrasty-za-ittenom-chastyna-1>
4. Як правильно поєднувати кольори [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://vsviti.com.ua/life/creative/53117>